

DAYLIGHT Forum 2021 zapoczątkowało debatę ekspertów o tworzeniu kultury światła dziennego w architekturze

20 października, w Warszawie odbyła się po raz pierwszy zorganizowana przez firmę VELUX, prestiżowa konferencja DAYLIGHT Forum 2021 poświęcona zagadnieniu światła dziennego w budownictwie mieszkaniowym. Celem spotkania było nowe, holistyczne spojrzenie na budynki, które wpisują się w potrzebę tworzenia zdrowych, przyjaznych człowiekowi i klimatowi nowoczesnych przestrzeni. A także zapoczątkowanie szerszej dyskusji w środowisku, aby tworzyć podstawy budowania kultury światła dziennego w Polsce.

Zaproszeni do wykładów i dyskusji znakomici eksperci: Ewa Porębska - krytyczka architektury, redaktor naczelna miesięcznika „Architektura Murator”, dr Natalia Sokół - badaczka światła dziennego z Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej, Agnieszka Szczepaniak - architektka i dyrektor w pracowni AP Szczepaniak, Damian Kałdonek - architekt, właściciel biura PROJARCH, Michał Kornacki - architekt i specjalista od światła dziennego, Marcin Woyciechowski - architekt, członek zarządu Grupy Inwestycyjnej Hossa, dyskutowali o wyzwaniach związanych z projektowaniem, stosowanymi narzędziami oraz przyszłością budownictwa mieszkaniowego. Zaprezentowane zostały ciekawe przykłady realizacji, pokazujące różne sposoby wykorzystania światła dziennego. Poruszono temat barier i aspektów prawnych związanych z doświetleniem światłem dziennym, nasłonecznieniem, a także oczekiwań użytkowników budynków. Konferencje wspólnie prowadzili oraz moderowali dyskusje arch. Monika Kupka – Kupis, główny architekt w firmie VELUX oraz arch. Grzegorz Piątek, krytyk architektury i pisarz. Wprowadzając w tematykę spotkania stwierdził on, iż architektura mieszkaniowa jest esencją architektury, jej początkiem oraz sztandarowym tematem polskiej architektury, jako podstawa działalności wielu pracowni.

Wszyscy uczestnicy panelu zgodnie stwierdzili, że istotna jest współpraca środowiska, wypracowanie wspólnej metody i sposobu rozmowy z urzędami, tak aby mówić jednym głosem w kwestiach istotnych dla architektury przyszłości. Ważna jest edukacja i budowanie świadomości odnośnie znaczenia światła dziennego w architekturze mieszkaniowej zarówno wśród architektów, deweloperów, ale również szerzej w społeczeństwie.

Licznie zgromadzeni goście uczestniczyli także w uroczystości wręczenia dyplomów studentom architektury Politechniki Śląskiej, laureatom Grand Prix konkursu International VELUX Award 2020: Julii Giżewskiej i Pawłowi Białasowi oraz opiekunowi naukowemu prof. Jerzemu Wojewódce. Projekt pt. „Teatr Światła” zwyciężył w konkursie w kategorii “Badania nad światłem naturalnym” i pokonał ponad 580 innych projektów z całego świata.

Podczas wykładów i dyskusji panelowej eksperci poruszyli wiele ważnych i aktualnych kwestii między innymi, w którym kierunku powinna zmierzać architektura budownictwa mieszkaniowego oraz jak architekci oraz deweloperzy mogą odpowiedzieć na oczekiwania społeczne.

Krajobraz budownictwa mieszkaniowego z pandemią w tle

Eksperti podkreślali, że pandemia uzmysłowiła nam, iż chcemy żyć inaczej, mieć większy komfort w pomieszczeniach, w których przebywaliśmy momentami 24 h na dobę. Badania pokazują, jak ważny stał się kontakt z naturą, widok zza okna, zieleń, balkon na który można wyjść lub posadzić tam rośliny, większa przestrzeń czy oddzielne pomieszczenie do pracy i nauki. To napędziło popyt na nowe inwestycje i uruchomiło lawinę remontów. Pomimo rozkwitu budownictwa mieszkaniowego trudno nie zauważyć, że pewne dane są alarmujące. W czasie ostatniej dekady średni metraż mieszkań zmniejszył się o 9 mkw. i wynosi 56 mkw. Wiele, szczególnie mniejszych mieszkań, kupowanych jest w celach inwestycyjnych, a nie mieszkaniowych. Jednocześnie w ciągu trwania pandemii oprócz metrażu znaczenia nabrały kwestie związane z dobrym doświetleniem światłem dziennym czy jakością powietrza w pomieszczeniach. Wzrosła świadomość społeczna. Polacy coraz lepiej zdają sobie sprawę z tego, że światło dzienne wpływa na ich zdrowie i dobrostan. Coraz częściej zwracają na te czynniki uwagę podczas wyboru mieszkań.

Niewykorzystany potencjał dachów

W swoim wykładzie wprowadzającym w tematykę konferencji, Jacek Siwiński, prezes VELUX Polska, zwrócił uwagę m.in. na rolę dachów, które powinny być traktowane nie jako piąta lecz pierwsza fasada. Nie doceniamy ich potencjału w transformacji budynków. Wykorzystywanie dachu jedynie do ochrony przed opadami atmosferycznymi i coraz częściej do produkcji elektryczności jest pewnym marnotrawstwem potencjału. Otwarcie go na otoczenie poprzez zastosowanie inteligentnych przeszkleń, to nie tylko światło i świeże powietrze oraz kontakt z naturą, ale również jedna z najbardziej spektakularnych możliwości transformacji przestrzeni wewnątrz budynku w sensie estetycznym i funkcjonalnym.

Według arch. Damiana Kałdonka funkcja użytkowa dachu obecnie jest mocno upośledzona, ze względu na liczbę urządzeń, którą tam chcemy ustawiać (szczególnie na dachach płaskich). Nie przekreśla to jednak możliwości takiego zaprojektowania domu, aby strefy dachu rzeczywiście doświetlały wnętrze budynku. Natomiast arch. Ewa Porębska zwróciła uwagę na kwestie kulturowe. Są kraje, w których od zawsze używano dachu i to wynikało z klimatu. W Polsce uczymy się tego, że dach to również dobre miejsce rekreacji. Jak zauważyła arch. Agnieszka Szczepaniak, wyzwaniem są również projekty związane z rewitalizacją budynków. Jeśli uwarunkowania konserwatorskie nie są bardzo restrykcyjne to okna dachowe mogą tu spełnić swoją funkcję doświetlając poddasze i tworząc dodatkową przestrzeń użytkową.

Wyzwania związane z rozlewaniem się i zagęszczaniem miast

Eksperti zwrócili również uwagę na rynek nieruchomości i wzrost zainteresowania gruntami na przedmieściach. To niepokojąca tendencja, która sprzyja tzw. rozlewaniu się miast, rozbudowie infrastruktury i coraz większym problemom transportowym (czas dojazdu, korki, brak komunikacji zbiorowej, większy smog). Z drugiej strony można dostrzec tu pewien paradoks. Gęsta zabudowa w miastach jest bardziej zacieniona, co powoduje uzależnienie od światła sztucznego. Jak zatem zahamować

proces rozlewania się miast i stworzyć przyjazne miasta mimo coraz większego zagęszczenia budynków? Eksperti zgodzili się, że kluczem jest zachowanie balansu. Podkreślali, że wzrost gęstości zabudowy musi się wiązać z większym zazielenieniem miast oraz odpowiednimi rozwiązaniami architektonicznymi. Badania pokazują jednoznacznie, że jesteśmy w stanie obniżyć temperaturę w mieście od 5 do 7 stopni, jeżeli zastosujemy zielenie między budynkami albo na dachach. Projektowanie ze światłem dziennym polega na znalezieniu balansu. Z jednej strony chcemy dostarczyć go dużo, ale nie przegrzać, żeby nie stosować klimatyzacji, która jest energochłonna.

Według arch. Agnieszki Szczepaniak musimy nauczyć się wykorzystywać tkankę miejską np. dachy, które mają potencjał, na których można sadzić zielenie. Można również uzyskać widok z okna przez odbicia. Natomiast dla arch. Marcina Woyciechowskiego wzrost intensywności zabudowy musi się wiązać ze wzrostem zagospodarowania zieleni, tworzeniem przedplanów, większej ilości korytarzy widokowych. W gęstej zabudowie koniecznie trzeba brać pod uwagę wpływ nowej inwestycji na istniejący już budynek. Arch. Michał Kornacki zachęcał do tego, aby w pierwszym kroku, przy projektowaniu, wziąć pod uwagę kontekst sąsiedzki.

Rosnące znaczenie widoku i otoczenia

W Polsce funkcjonuje europejska norma EN 17037, która pozwala projektantom i inwestorom na ustalanie poziomów ilości światła naturalnego wewnątrz budynków. Jednak jest ona normą uznaniową, a nie wykładnią prawną. Jak podkreślała dr Natalia Sokół przesłanką normy było uwrażliwienie architektów na parametry, na które oświetleniowcy zwrócili już dawno uwagę, a więc warstwy widoku, odległości od innych obiektów oraz kąt widoku. Są też badania, pokazujące, że widok stanowi wartość finansową.

Jak podkreślali eksperci, podczas pandemii wzrosło znaczenie widoku. Był to nasz sposób komunikacji, ze światem. Widok coraz częściej jest ważnym czynnikiem decyzyjnym dla inwestorów obok oczywiście najważniejszego kryterium lokalizacji. Arch. Marcin Woyciechowski zwrócił również uwagę na inny aspekt dotyczący polskiego rynku nowych mieszkań, gdzie często kupowane są mieszkania przed wybudowaniem. Kupuje się marzenia i potencjały. To, że ktoś kupi mieszkanie przy parku nie oznacza, że będzie w nim codziennie biegał, ale ważne jest to, że będzie miał taką możliwość. Skorzysta z niej kiedy będzie chciał. To samo dotyczy okien, światła dziennego i widoku.

Światło pod kontrolą w trosce o klimat

W polskich przepisach budowlanych wymagania odnośnie doświetlenia bazują na prostej metodzie obliczania stosunku powierzchni okien do powierzchni podłogi. Warunki techniczne określają ten stosunek jako 1:8. Niektóre kraje europejskie m.in. Norwegia, Włochy oraz Słowacja stosują bardziej zaawansowane metody oceny oświetlenia budynków światłem dziennym tzw. współczynnik światła dziennego (ang. daylight factor). W nowoczesnych domach o neutralnym zużyciu energii można spotkać przeszklenia sięgające 30-40 proc. powierzchni podłogi. Ewa Porębska zwróciła uwagę na fakt, iż zaczynamy dostrzegać również tę odwrotną stronę nadmiernie nasłonecznionego mieszkania, które jeszcze niedawno były marzeniem. W nowoczesnym budownictwie mieszkaniowym niezbędne jest wykorzystanie dynamicznych przesłon, które pozwolą kontrolować światło. Dobrze, aby stanowiły one integralną część projektu architektonicznego. Jak natomiast zauważyła w swoim wykładzie dr Natalia Sokół, kontrola światła dziennego stwarza wiele wyzwań projektowych, jednym z nich jest uwzględnienie w projekcie zmienności oświetlenia dziennego. Myśląc o świetle dziennym często myślimy o świetle

słonecznym. Tymczasem mamy jeszcze światło nieboskłonu (16 różnych modeli). Od projektanta zależy przy robieniu symulacji, jaki nieboskłon użyć, aby dowiedzieć się czegoś więcej o projektowanej bryle. Projektanci mają do wyboru różne narzędzia – od dokonywania wielokrotnych pomiarów, po symulacje i narzędzia graficzne. Ważny jest też dialog z użytkownikami budynku, których warto spytać o potrzeby lub odczucia. Istnieją również wyzwania związane np. z oślnieniem czy nadmiernym przegrzewaniem. Aby wybrać odpowiedni system kontroli światła dla budynku, warto wykonać symulacje różnych przesłon.

PANELIŚCI:

- **dr arch. Natalia Sokół.** Ekspertka w dziedzinie światła dziennego i autorka licznych publikacji na ten temat. Pomysłodawczyni europejskiego projektu edukacyjnego NLITED, w ramach którego powstaje bezpłatna e-platforma edukacyjna dedykowana oświetlaniu dziennemu. Ukończyła m.in. Light and Lighting na Bartlett School of Architecture UCL w Londynie. Adiunkt na Wydziale Architektury Politechnik Gdańskiej.
- **arch. Ewa P. Porębska.** Architektka, krytyczka architektury, kuratorka, ekspertka w dziedzinie architektury i przestrzeni publicznej o międzynarodowej pozycji. Od blisko 40 lat działa na rzecz popularyzacji najlepszych wzorców światowej architektury i ochrony ładu przestrzennego, za co została nagrodzona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zasiada w jury wielu konkursów.
- **arch. Agnieszka Szczepaniak.** Ekspertka od projektowania budynków wielorodzinnych, zrealizowała wiele prestiżowych inwestycji, nagradzanych, m.in. International Property Awards, Global Future Design Awards, World Architecture & Design Awards czy International Architecture Awards. Pełni funkcję dyrektora ds. rozwoju w pracowni AP Szczepaniak.
- **arch. Marcin Woyciechowski.** Dyrektor pracowni projektowej, a także Członek Zarządu spółki deweloperskiej w Grupie Inwestycyjnej Hossa SA. Doświadczenia zdobywał w Polsce i zagranicą m.in. Holandii i Szwajcarii. Autor szeregu osiedli, budynków mieszkalnych i założeń mixed-use, w tym biurów, hoteli i centrów handlowych, a także rewitalizacji przestrzeni miejskich. Wykładowca akademicki.
- **arch. Damian Kałdonek.** Właściciel i główny projektant PROjARCH, gliwickiej pracowni realizującej kompleksowe projekty dla prywatnych inwestorów i biznesu. Laureat licznych nagród w konkursach architektonicznych oraz autor wielu publikacji branżowych. Pasjonat remontów starych domów oraz samochodów.
- **arch. Michał Kornacki.** Założyciel firmy Kornacki Architekci specjalizującej się w różnego rodzaju usługach analitycznych i ekspertyzach urzędowych związanych z problematyką naturalnego oświetlenia. Autor programu do analizy nasłonecznienia Linijka Słońca. Prowadzi szkolenia dla urzędników oraz architektów, jak optymalnie wykorzystać analizę nasłonecznienia i zacielenia.

MODERATORZY

- **arch. Monika Kupśka-Kupis.** Ekspert w zakresie doświetlenia budynków, projektowania zrównoważonego, energooszczędności i bilansu energetycznego. W firmie VELUX odpowiedzialna za działania związane ze wsparciem inwestorów i architektów, a także komunikację z biurami i uczelniami architektonicznymi.
- **arch. Grzegorz Piątek.** Krytyk i badacz architektury, pisarz i kurator. Laureat wielu prestiżowych nagród literackich. Jego najnowsza książka "Najlepsze miasto świata. Warszawa w odbudowie 1944-1949" znalazła się w finale tegorocznej Nagrody Literackiej "Nike".

***

Pytania dziennikarzy:

Agnieszka Kamińska

Kierownik ds. komunikacji korporacyjnej
Grupa VELUX i spółki siostrzane
tel.: (+48) 502 410 414, (22) 33 77 053
e-mail: Agnieszka.Kaminska@velux.com

Ewa Łukawska

PR & CSR Manager
Target PR
tel.: (+48) 668 186 843
e-mail: Ewa.Lukawska@targetpr.pl

Informacje o Grupie VELUX

Od blisko 80 lat Grupa VELUX tworzy lepsze warunki do życia dla ludzi na całym świecie, dostarczając więcej światła dziennego i świeżego powietrza przez dach. Oferta VELUX obejmuje okna do poddaszy oraz system doświetleń modułowych, żaluzje rolety dekoracyjne, różnego rodzaju osłony przeciwsłoneczne, rolety zewnętrzne oraz systemy i rozwiązania stosowane w inteligentnych domach. Produkty te pomagają stworzyć zdrowy i zrównoważony klimat wewnętrzny, idealny do pracy, nauki, zabawy i odpoczynku. Działamy globalnie – z przedstawicielstwami handlowymi i zakładami produkcyjnymi w ponad 40 krajach, zatrudniamy około 16 000 pracowników. Grupa VELUX należy do VKR Holding A/S, którego jedynym właścicielem są organizacje non-profit (FUNDACJE VELUX) oraz rodzina założyciela. W 2020 roku VKR Holding osiągnął przychody w wysokości 2,9 mld euro, a FUNDACJE VELUX przekazały na cele charytatywne 178 milionów euro. Więcej informacji na stronie www.velux.com

Informacja o Grupie VELUX i spółkach siostrzanych w Polsce

Grupa VELUX i spółki siostrzane w Polsce, należące do duńskiego holdingu VKR, są największym producentem i eksporterem okien dachowych w Polsce, a ich poziom obrotów wynosi ponad 2 mld zł. Zatrudniają ponad 4000 osób, w tym większość w czterech zakładach zlokalizowanych w Gnieźnie (dwie fabryki), Namysłowie i Wędkowach koło Tczewa. Firma cały czas się rozwija i inwestuje w nowe technologie, dbając jednocześnie o najwyższe standardy jakości, bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska. W ciągu ostatnich dziesięciu lat Grupa VELUX i spółki siostrzane zainwestowały w Polsce około 900 mln zł w modernizację i rozwój fabryk. Grupa VELUX jest obecna w Polsce od 30 lat. Aktywnie uczestniczy w życiu gospodarczym i społecznym kraju, w tym życiu społeczności lokalnych. W Polsce działają FUNDACJE VELUX, które przekazały ok. 140 mln zł na wsparcie organizacji społecznych realizujących projekty zapobiegające wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży. Podstawą działalności firmy VELUX jest społeczna odpowiedzialność, której koncepcja i obszary działania prezentowane są w regularnie publikowanych raportach CSR. Więcej informacji na www.velux.pl